

8.5. Право присутності на засіданнях ВК

Посилання: <https://www.vyborkom.org/kb/article.php?id=25>

[Повернутися до попередньої підтеми](#)

Скорочення:

Виборчі комісії – **ВК**;

Територіальна виборча комісія – **ТВК**;

Засоби масової інформації – **ЗМІ**.

Підготовка та проведення місцевих виборів **публічності і відкритості виборчого процесу**, усіх його процедур з урахуванням обмежень, встановлених законом, належного інформування виборців та інших суб'єктів виборчого процесу ([п.5 ч.1 ст.21 Кодексу](#), [п.1.14 Порядку організації роботи](#)).

Інформація про дату, час проведення, порядок денний засідання розміщується на стенді офіційних матеріалів ВК, як правило, не пізніше як за 1 день до дня проведення засідання ([п.1.15](#), [п.4.5 Порядку організації роботи](#)).

ТВК можуть розміщувати таку інформацію також на своїх офіційних вебсайтах (за наявності) або вебсайтах відповідних місцевих рад (за наявності).

Крім того, **ВК мають повноваження** розглядати звернення, заяви та скарги, які до них надходять. Про місце, день і час проведення засідання комісії, на якому передбачається розгляд скарги, виборча комісія повідомляє суб'єкта звернення зі скаргою, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб, зазначених у скарзі рекомендованою телеграмою, факсимільним повідомленням, засобами електронної пошти, по телефону (телефонограмою, SMS-повідомленням) ([ч.3 ст.70 Кодексу](#)).

На засіданні ВК **мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення** цієї комісії лише такі особи ([ч.8 ст.36 Кодексу](#), [п.6.1](#), [6.2](#), [6.3 Порядку організації роботи](#)):

Хто має право?	Кількість
Члени ЦВК, працівники Секретаріату ЦВК та Служби розпорядника Державного реєстру виборців, посадові особи відповідного територіального та регіонального представництва ЦВК	Без обмежень
Члени ВК вищого рівня з відповідних місцевих виборів	Без обмежень
Кандидати, їх довірені особи, уповноважені особи партій (організацій партій) - суб'єктів відповідного виборчого процесу, офіційні спостерігачі від кандидатів, партій (організацій партій) (не більше однієї особи від одного кандидата, однієї партії (організації партії),	Не більше 1 від одного кандидата, партії
Офіційні спостерігачі від громадських організацій	Не більше 2 від 1 організації
Офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій	Без обмежень
Представники ЗМІ	Не більше 2 від 1 ЗМІ
При розгляді заяви чи скарги: заявник, суб'єкт звернення зі скаргою, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи, зазначені у скарзі, або представник заявника, суб'єкта звернення зі скаргою, суб'єкта оскарження, заінтересованої особи, зазначеної у скарзі.	Без обмежень

На засіданнях ВК також **мають право бути присутніми особи**, які супроводжують вище зазначених осіб, які внаслідок порушення здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком) потребують такого супроводження ([п.4. ст.36 Кодексу](#), [п.6.4. Порядку організації роботи](#)).

Ці особи (суб'єкти) **мають право бути присутніми** і при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, на виборчій дільниці в день виборів чи в день повторного голосування у

приміщенні, де проводиться голосування ([п.1 ч.8 ст.36 Кодексу](#), [п.6.1 Порядку організації роботи](#)). **Підставою** для допущення зазначених вище осіб на засідання комісії є **відповідне посвідчення**, яке видається уповноваженими органами, до прикладу:

- для членів ТВК, утворених ЦВК, посвідчення видає ЦВК;
- для членів ТВК, утворених ТВК, посвідчення видає ТВК, яка утворила відповідну ТВК;
- для ДВК, посвідчення видає ТВК, яка їх утворила;
- для кандидатів у депутати місцевих рад, кандидатів на посаду сільських, селищних, міських голів, їх довірених осіб, уповноважених осіб місцевих організацій, представників місцевих організацій партій у ТВК посвідчення видає ТВК, яка прийняла рішення про їх реєстрацію;
- офіційних спостерігачів від громадських організацій посвідчення видає ТВК, яка прийняла рішення про їх реєстрацію;
- для офіційних спостерігачів від іноземних держав і міжнародних організацій посвідчення видає ЦВК;
- для представників ЗМІ посвідчення може бути видане редакціями їхніх видань, Національною спілкою журналістів, медіа-профспілкою.

Форми посвідчень (окрім представників ЗМІ) затверджені Постановою ЦВК від 24.07.2020 [№ 142 "Про форми посвідчень суб'єктів та інших учасників виборчого процесу з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів"](#).

Оскільки посвідчення видаються без фото, то на них зазначено, що вони є дійсними при пред'явленні **документа, який посвідчує особу**. Такими документами можуть бути ([ч.1 ст.13 Закону «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»](#)), до прикладу:

- паспорт громадянина України;
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- дипломатичний паспорт України;
- службовий паспорт України;
- посвідчення особи моряка;
- тимчасове посвідчення громадянина України;
- посвідчення водія;
- інші документи, які посвідчують особу.

Зважаючи на зазначене, особи, які не є членами цієї комісії, але мають право без запрошення або дозволу бути присутніми на засіданні такої комісії, повинні **пред'явити документ**, який засвідчує їхній статус та додатково (за необхідності) документ, що посвідчує особу. Секретар комісії **реєструє** таких осіб і вносить відповідні записи до протоколу засідання комісії ([п.4.12 Порядку організації роботи](#)).

Інші особи, крім зазначених вище, можуть бути присутніми на засіданні ВК **тільки з дозволу або на запрошення** цієї комісії, про що **приймається рішення** на засіданні комісії ([ч.9 ст.36 Кодексу](#), [п.6.5 Порядку організації роботи](#)).

У приміщеннях ВК, у яких встановлено елементи автоматизованої інформаційно-аналітичної системи, мають право перебувати особи, визначені рішенням ЦВК або відповідної комісії, які забезпечують кіберзахист, кібербезпеку системи та каналів зв'язку, задіяних для забезпечення її функціонування, та є співробітниками органів, перелік яких визначено відповідним рішенням ЦВК ([п.3 ч.10 ст.36 Кодексу](#), [п.6.6 Порядку організації роботи](#)).

Працівники правоохоронних органів здійснюють охорону правопорядку в день голосування та під час підрахунку голосів виборців **лише поза межами приміщення для голосування** ([п.2 ч.10 ст.36 Кодексу](#), [п.6.7 Порядку організації роботи](#)).

Якщо особи, які мають право бути присутніми на засіданні ВК без дозволу чи запрошення (крім членів комісій вищого рівня або за запрошенням ([ч.8 ст.36 Кодексу](#))), протиправно перешкоджають проведенню засідання - ВК може прийняти мотивоване рішення про **позбавлення їх права присутності не менше ніж 2/3 голосів** від складу комісії присутніх на засіданні ([ч.10 ст.36](#)

[Кодексу, п.6.8 Порядку організації роботи](#)).

Про таке рішення приймається **постанова**, про що фіксується у відповідному **протоколі засідання комісії**, яке у подальшому може бути оскаржене суб'єктами, якого воно стосується.

Порядок позбавлення права присутності **офіційного спостерігача від ГО має свої особливості**. На відміну від інших суб'єктів виборчого процесу, **ВК спочатку має** прийняти рішення щодо **попередження** та лише у разі повторного або грубого порушення - **позбавлення** права присутності ([ч.11 ст.250 Кодексу](#)).

Такими **підставами** позбавлення права присутності офіційного спостерігача ([ч. 10 ст. 60 Кодексу](#)) є:

- втручання в роботу ВК, вчинення дії, що порушують хід виборчого процесу або перешкоджають членам ВК здійснювати свої повноваження;
- заповнення замість виборця (у тому числі на його прохання) виборчий бюлетень;
- присутність при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабіні (кімнаті) для таємного голосування або іншим чином порушення таємниці голосування.

ПРИКЛАД. Постанова ТВК про позбавлення права присутності довіреної особи кандидата ([натисніть, щоб завантажити](#)).

МІСЦЕВІ ВИБОРИ
25 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ

Олевська міська територіальна виборча комісія

Житомирська область

ПОСТАНОВА

м. Олевськ

11.40
"09" жовтня 2020 року

№ 24

Про позбавлення права присутності на засіданні Олевської міської територіальної виборчої комісії 6 жовтня 2020 року довіреної особи кандидата на посаду Олевського міського голови Макаревича С.А. Різаненка Василя Віталійовича

9 жовтня 2020 року об 11.20 під час засідання Олевської міської територіальної виборчої комісії, на якому розглядалось питання призначення голів, заступників голів, секретарів дільничних виборчих комісій, довірена особа кандидата на посаду Олевського міського голови Макаревича С.А. Різаненко Василь Віталійович почав з місця кричати, звинувачуючи членів Олевської міської територіальної виборчої комісії у необ'єктивності. Різаненко В.В. почав вимагати, щоб суб'єкти подань кандидатур до дільничних виборчих комісій, які були включені до складу комісій за результатами жеребкування, мали визначену квоту у керівному складі комісій. На аргументоване пояснення голови комісії щодо незаконності такої вимоги Різаненко В.В. не реагував, вів себе агресивно щодо членів комісії, здійснював шумові перешкоди проведенню засідання Олевської міської територіальної виборчої комісії (голосно вмикав на смартфоні маршову музику).

Зважаючи на те, що подальше проведення засідання Олевської міської територіальної виборчої комісії 9 жовтня 2020 року у таких умовах було неможливим, відповідно до частини десятої статті 36 Виборчого кодексу України, Олевська міська територіальна виборча комісія з місцевих виборів 25 жовтня 2020 року

ПРИКЛАД. Постанова ДВК про позбавлення права присутності на засіданні ВК офіційного спостерігача ([натисніть, щоб завантажити](#)).

**МІСЦЕВІ ВИБОРИ
25 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ**

ДІЛЬНИЧНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ ВИБОРЧОЇ ДІЛЬНИЦІ № 140605

Донецька область
(назва регіону)

ПОСТАНОВА

м. Бахмут
(місце прийняття – назва населеного пункту)

"12" жовтня 2020 року
(дата прийняття)

15 годин 45 хвилин
(час прийняття)

№ 7

Про позбавлення права присутності на засіданні дільничної виборчої комісії з місцевих виборів 25 жовтня 2020 року виборчої дільниці №140605 офіційного спостерігача від кандидата на посаду Бахмутського міського голови Войченка М.С. Галагузи Михайла Петровича

У зв'язку з вчиненням офіційним спостерігачем від кандидата на посаду Бахмутського міського голови Войченка М.С. Галагузою Михайлом Петровичем на засіданні дільничної виборчої комісії з місцевих виборів 25 жовтня 2020 року виборчої дільниці №140605 12 жовтня 2020 року дій, які перешкоджали членам комісії здійснювати свої повноваження (голосно коментував дії членів комісії, ображав окремих членів комісії), дільничною виборчою комісією з місцевих виборів 25 жовтня 2020 року виборчої дільниці №140605, відповідно до частини дев'ятої статті 239 Виборчого кодексу України було прийнято постанову від 12 жовтня 2020 року № 6 (час прийняття: 16 годин 15 хвилин), якою було зроблене попередження офіційному спостерігачеві від кандидата